

KONSPEKT ZAJĘĆ: Odpowiedzialność prawna nieletnich w świetle obowiązujących przepisów prawa

CZAS TRWANIA: 45 minut

PROWADZĄCY: wychowawca klasy/ nauczyciel przedmiotu/ pedagog / psycholog

CEL OPERACYJNY: Uczeń nabywa wiedzę dotyczącą odpowiedzialności prawnej nieletnich za popełnienie czynów zabronionych oraz poznaje prawa i obowiązki wynikające z ograniczonej zdolności do czynności prawnych.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- zna pojęcia: „ograniczona oraz pełna zdolność do czynności prawnych”, „pełnoletni”, „małoletni”, „nieletni”,
- wymienia akty prawne regulujące odpowiedzialność prawną nastolatka,
- uświadamia sobie jakie zachowania mogą stanowić czyny zabronione,
- zna uprawnienia oraz obowiązki wynikające z ograniczonej zdolności do czynności prawnych,
- zna skutki jakie może wywołać popełnienie czynów zabronionych,

METODY:

- ✓ [projekcja filmu](#),
- ✓ miniwykład,
- ✓ quiz z wykorzystaniem telefonów komórkowych aplikacji Kahoot! - praca w parach.

alternatywnie zamiast QUIZU lub jako zadanie domowe

- ✓ ćwiczenie „Jaki czyn - taka kara” - praca w 4 osobowych grupach.

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE: [film](#), kopie ćwiczenia „Jaki czyn - Taka kara”.

PRZEBIEG LEKCJI:

1. PRZYWITANIE KLASY I SPRAWDZENIE OBECNOŚCI.

2. WPROWADZENIE DO TEMATU ZAJĘĆ

Prowadzący informuje, że podczas zajęć będzie poruszany temat praw i odpowiedzialności prawnej nastolatków. Prowadzący podkreśla, aby uczniowie zwrócili szczególną uwagę na konsekwencje prawne popełnienia czynów karalnych, obejrzeni uważnie prezentowany [film](#)

i postarali się zapamiętać szczegóły, ponieważ w dalszej części lekcji będą proszeni o rozwiązanie quizu obejmującego zagadnienia poruszane w [filmie](#).

3. **PROWADZĄCY ZA POMOCĄ RZUTNIKA ODTWARZA FILM „MŁODZIEŻ A PRAWO” (czas trwania 20 minut)**

4. **MINIWYKŁAD - ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA NIELETNICH (czas trwania 5 minut)**

Odpowiedzialność prawna nieletnich została uregulowana w Ustawie o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich z dnia 9 czerwca 2022r., która weszła w życie od 1 września 2022 r. i ma na celu dążenie do przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich i stwarzania warunków powrotu do normalnego życia nieletnim, którzy popadli w konflikt z prawem bądź z zasadami współżycia społecznego. Ponadto ma na celu umacnianie funkcji opiekuńczo - wychowawczej i poczucie odpowiedzialności rodzin za wychowanie nieletnich. W Ustawie o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich znajdziemy sposób postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu **po ukończeniu lat 13, ale nie ukończyły lat 17**. Osoba, która popełniła czyn karalny po ukończeniu 17 roku życia, może odpowiadać jak osoba pełnoletnia na podstawie Kodeksu Karnego. Natomiast w stosunku do osób, które ukończyły już 10 rok życia może być prowadzone postępowanie w sprawach o demoralizację.

Pojęcie „nieletni” stosuje się do osób, które po ukończeniu lat 13, ale przed ukończeniem lat 17 popełniły czyn karalny oraz w stosunku do osób które ukończyły 10 rok życia i jest prowadzone w stosunku do nich postępowanie w sprawach o demoralizację.

Pojęcie „małoletni” jest zaś stosowane na gruncie prawa cywilnego np. w odniesieniu do odpowiedzialności odszkodowawczej i oznacza osobę, która nie ukończyła 18 roku życia.

Pojęcie „pełnoletni” jest stosowane do osób, które ukończyły 18 rok życia.

Pojęcie „demoralizacja” to określenie stosowane często w języku codziennym i prawie rodzinnym, odnoszące się do niepełnoletnich osób, których zachowanie w negatywny sposób odbiega od ogólnie przyjętych norm moralnych i społecznych.

5. **QUIZ - PRACA W PARACH (czas trwania 15 minut)**

Prowadzący prosi uczniów aby dobrali się w pary, spośród obecnych na lekcji dzieci. Następnie przedstawia zasady realizacji quizu:

- tylko jedna osoba z pary może korzystać z telefonu,
- test składa się z dziesięciu pytań jednokrotnego wyboru,
- maksymalny czas przewidziany na rozwiązanie quizu to 10 min. Po tym czasie zostanie wytypowana zwycięska para, której udało się w najkrótszym czasie i z najmniejszą ilością błędnych odpowiedzi rozwiązać quiz,

Dostęp dla Prowadzącego:

<https://create.kahoot.it/>

login: Edukacja_prawna

hasło: Edukacjaprawna2022

Realizacja quizu:

- Nauczyciel - po zalogowaniu wchodzi w quiz z edukacji prawnej i wciska START po czym udostępnia uczniom wygenerowany kod do logowania (pisze na tablicy lub podaje go w inny sposób).
- Uczniowie bez logowania wchodzi na stronę <https://kahoot.it/> i podają kod. Następnie na znak nauczyciela (np. START) rozpoczynają quiz. Aplikację otwiera jeden uczeń w parze!
- Po 10 minutach nauczyciel podsumowuje przebieg ćwiczenia. Przede wszystkim odnosi się do pytań z największą ilością błędnych odpowiedzi - wyjaśnia.
- Nauczyciel gratuluje zwycięzcom, którym udało się w najkrótszym czasie i z najmniejszą ilością błędnych odpowiedzi rozwiązać quiz (jeżeli jest możliwość nagradza punktami za aktywność).

Alternatywnie zamiast QUIZU lub jako zadanie domowe:

Ćwiczenie "Jaki czyn - taka kara" - praca w 4 osobowych grupach (czas trwania 15 minut)

Prowadzący rozdaje każdej grupie kopie ćwiczenia i informuje uczniów, że ćwiczenie polega na wspólnej ocenie wagi czynu, a następnie udzieleniu odpowiedzi na pytanie:

„Zastosowanie jakich środków wychowawczych lub poprawczych, zawartych w Ustawie o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich lub kar zawartych w Kodeksie Karnym, uważacie za zasadne w stosunku do bohaterów 4 przedstawionych w materiale video?”:

Realizacja ćwiczenia:

- uczniowie dobierają się w 4 osobowe grupy, najlepiej z tymi, którzy siedzą najbliżej,
- mając na uwadze 4 kazusy ukazane na nagraniu video i ustalają zastosowanie jakich środków wychowawczych lub poprawczych byłoby zasadne w stosunku do 4 bohaterów (korzystają z treści Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz na podstawie Kodeksu karnego).

6. PODSUMOWANIE I ZAKOŃCZENIE ZAJĘĆ